

P

Peklenški botes.

Enkrat je bil mož, ki je s težkim vozom po svetu hodil in tako živil. Primeri se mu, da pod cesto zavozni in zorne. Opeva se in vzdiguje po živinski, pa zastoj, še ne premakne težkega voza. Kar pride zelenkast možičelj, voza ogleduje ter pravi: "Kaj mi daš, če ti voz zdignem? Daj mi to, za kar se veš, da imaš doma." Boginje je bil skrben gospodar, ni mu bilo treba dolgo misliti, za kaj bi neč ne vedel. Vumker v duhu skrbno vsak kotiček po hiši stakne, da bi le kakke stvarice ne egršil. Ko vse na tanjko premišli in meni, da saj za vsako reč ve, rad privoli. Možičelj veselo k vozu skoči, se opre varj in kmalo voz na cesti stoji.

Ale dač časa mož domu pride. Vesela mu priteče žena naproti s britnim, veselim otročičem v naročji. Mož se grozno utraši, ker zdaj vidi, da je lastnega sina prodal. Ni namreč vedel, da se mu je rodil, kar je bil od doma tel. Tove ženi, kaj je storil, in odlej sta bila vedno žalostna. Sinček je hitro rasel. Pa vselej se je oče brikko jokal, kadar mu je kruha dal. Ko sin toliko odraste, da more v šolo hoditi, ga oče pridno v šolo pošilja. Pa vselej, kadar je o prazničnih dneh prišel in mu je oče kruh regal, se je brikko jokal. Sinu se to čudno zdi in zato večkrat očeta propraša, zakaj se vselej joka, kadar mu kruh reže. Pa oče mu vselej odgovori: "Ti bom še povedal, ko boš odrasel."

Leta so le prošle in sin je šole izdelal. Pride domu in po navadi se oče vselej zjoka, kadar koli mu kruh reže. Spomni tedaj očeta obljube in mu reče: "Večkrat tim vas prašal, zakaj se vselej jokate, ko mi kruh režete. Obljubili ste mi povedati, kadar odrastem. Lejte! zdaj sim popolnoma dorasčen, šole sim končal, povejte mi tedaj, kaj vas tako beži." Solzimi očmi mu odgovori oče: "Preljubi sin! Ko te rojen nisi bil, sim te bil le hudomu prodal." Zda mu vse na tanjko pove, kako se je godilo, da ga je nevernoma prodal, ker ni vedil, da se mu je tisti čas doma radil, ko je on po svetu hodil.

Sin se prestraši, pa kmalu ga groza mine. Vgane si blagoslovljene vode in soli in se na pot poda. Daleč od rjigovega doma je prebival puščavnik, ki je tako sveto živel, da mu jesam rebeški angeli hrano nosil. K temu puščavniku se poda. Pa tudi ta mu ne ve drugega svetovati, kot sledeče: "V deveti deželi od tod je velik razbojnik, peklenškega botra ga imenujejo. On gre večkrat v peklo, ko tedaj tudi tebe lahko varj pehal." Solar gre in se opre, dokler ne pride v deveto deželo. Pride do velikega gozda. Urno gre dalje, pa gozda le nora kosec biliti in nič ga prehititi. Pota mu zmanjka, in ko je dolgo po puščavi sem ter tje taval, zagleda lučico. Navarost proti luči jo maha, pride do rovne kočice v sredi gozda. Botra na duri in kmalo mu odpre stara ženica. To le prega mladencia zagleda, se prestraši in mu strahoma reče: "Kaj te je sem pripeljalo, nesrečni? lovek! Beži od tod, kar najhitreje moreš; moj gospodar se ne sme tukaj rajti. On je največi razbojnik, in če te dobi, te gotova smrt čaka." Pa solar se ne utraši tega in prosi ženo, ga v hišo pustiti. Kmalo pride razbojnik domu. Solar se muje xnal prikupiti, kmalo se soznaita in ko stara znanca pogovarjata. Ko solar pove, kaj ga po svetu žene in kaj išče, mu razbojnik veselo odgovori, da je prav dobro v peklu znan in večkrat varj gre, ker ga imajo v peklu za botra. Prav rad ga tedaj v peklo pelje. Kmalo solar sladko gaspi, vesel, da je vunder pravega moža dobil, ki mu bo mogel želje spolniti.

Zjutraj se zgodaj na pot spravita, in ko po čudnih, neznanih potih do peklenških vrat prideta, peklenški botes pred njimi ostane, ker ni imel ravno nič v peklu opraviti. Solar pa gre očeno skozi vrata. Desravno je bil pogumnega srca, ga vunder strah in groza obideka, ko v ta neznan kraj stopi. Pa srec si stori to se misli, zdaj velja a rešiti, tedaj le očeno. Pripeljejo mu poglavarja hudčev. Solar ga ajstro ragovori: "Oče se je vam prodal, jest pa hočem hitro prismo razaj imeti. Ako mi ga ne daste, vas bom vse z blagoslovljeno vodo in soljo pokropil. Peklenški poglavar se tega hudo zhoji, zato mu hitro prismo izročiti obljubi. Z rogo ob ta

udari, in kmalo jih je vse črno pred njima. Popraša jih, kdo ima pismo, pa nobeden se noče oglasiti. Šolar spet zažuga in poglavar se huje z nogo ob tla buti. Pride jih spet vsa tama, pa nobeden nima pisma. Šolar pokaže vodo in sol ter se huje zažuga. Vsi streperajo in poglavar spet tako ob tla telebi, da okoli in okoli zagomi in se celo peklo stese. Pride jih spet kot listja in trave, pa nobeden noče za pismo vedeti. Čez dolgo če se privali krevljast in kljukast, da je komaj hodil. Ta je imel pismo. Ker se je pa branil ga iz rok dati, mu poglavar zažuga, ga na botrovo posteljo položiti. Komaj pa krevlje od botrove postelje zasliši, se prestraši, in precej pismo, s katerim je bil oče sina prodal, šolarju da. Ker se je hudice botrove postelje tako zbal, je šolarja nikalo jo viditi. Pokazuje mu jo. Laže mu po konci stopijo, ko jo zagleda. Hoče se je dotakniti, pa prste si pricvrtne. Povejo mu, da jo imajo za botra pripravljeno, in da ga mislijo kmalo na njo položiti. Šolarju se boter usmili; zato popraša, ali bi se mogel še spokoriti. Peklenški boter mu odgovori, da bi se takrat postelji mogel uiti, ako bi palico, s katero je proega človeka ubil, vsadil in pri nji klečč' pokoro delal tako dolgo, da bi palica ozelenela in sad rodila. Potem bi se moral svojih grehov spovedati.

Šolar zahvali za pismo in gre. Pred vrati botra dobi in spet gresta vkup nazaj proti koči. Med potjo pripoveduje šolar botru, kako se mu je v peklu godilo in kaj je v njem vidil. Prav živo mu popisuje posteljo, ki je njemu namenjena. Peklenški boter se tega tako prestraši, da se začne grozno bati, in stlene pokoro delati. Šolar mu pove, kaj mora storiti, in mu obljubi, ga izpovedat priti, ko mašnik postane. V kočjo pridri mu reče vse palice prinesti, s katerimi je katerega človeka ubil. Prinese jih devet raričij. Vsaka palica je bila polna zaroz; in kolikor je bilo zaroz na palici, toliko ljudi je z njo ubil. Izbere tisto, s katero je proega človeka ubil. Potem mu reče šolar: "Pojdi v gozdi, vsadi palico in poklekni k nji. Kadar bo palica ozelenela in jabelka rodila, bom prišel in te izpovedal." Slesani grešnik stori kakor mu je bilo rečeno; in šolar se vrne proti domu.

Mnogo let preteče. Divši šolar je postal Duhoven; pa ne spomni se peklenškega botra, ki mu je bil toliko ustregel in k rešenju pripomogel. Ngodi se, da mora daleč daleč bolnika previditi iti. Bolnika previdi, ga lepo z Bogom spravi in se vrne z mežnarjem. Ko gresta po strašnem, velikem gozdu, se mežnarju primeri, da mora za bližnji gem steči. Pa ko bi tenul, prileti nazaj prepaden in bled kot zid; s plahim glasom duhovnu pripoveduje, da je vidil čudno jablano, polno lepih rudečih jabelk, ravno debela pa z mahom obraščeno stvar, ki je človeku podobna. Duhoven se nekaj časa čudi in misli, kaj bi to imelo biti; kje se bodo tako grozno v jeseni jabelka vzele. Pa kmalo mu pride peklenški boter, njegov dobošnik, na misel. Prekriža se in gre proti čudnemu drevesu. Tu vidi zaroz razbojnika klečččega pri debelu jablane. Komaj je bil se spoznat. Truplo je bilo že vse z mahom obraščeno in je komaj še znamenja življenja dajalo. Naredi križ' čezenj, in grešnik se začne izpovedovati. Kadar greh pove, pade jabelko z drevesa. Ičasoma popadajo jabelka; bilo jih je, da bi bil koše z njimi napolnil. Le dve nočeti - z drevesa. Razbojnik se ne vesničesar spomniti, Vunder mu pride še na misel, da je očeta in mater ubil. Pove iz zadnje padete z drevesa. Ko bi nignull se zruši razbojnikovo truplo, razpade v prah in bel golobček iz njega proti visokim rebesom zleti.